

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Underhållsmuddring och rensning

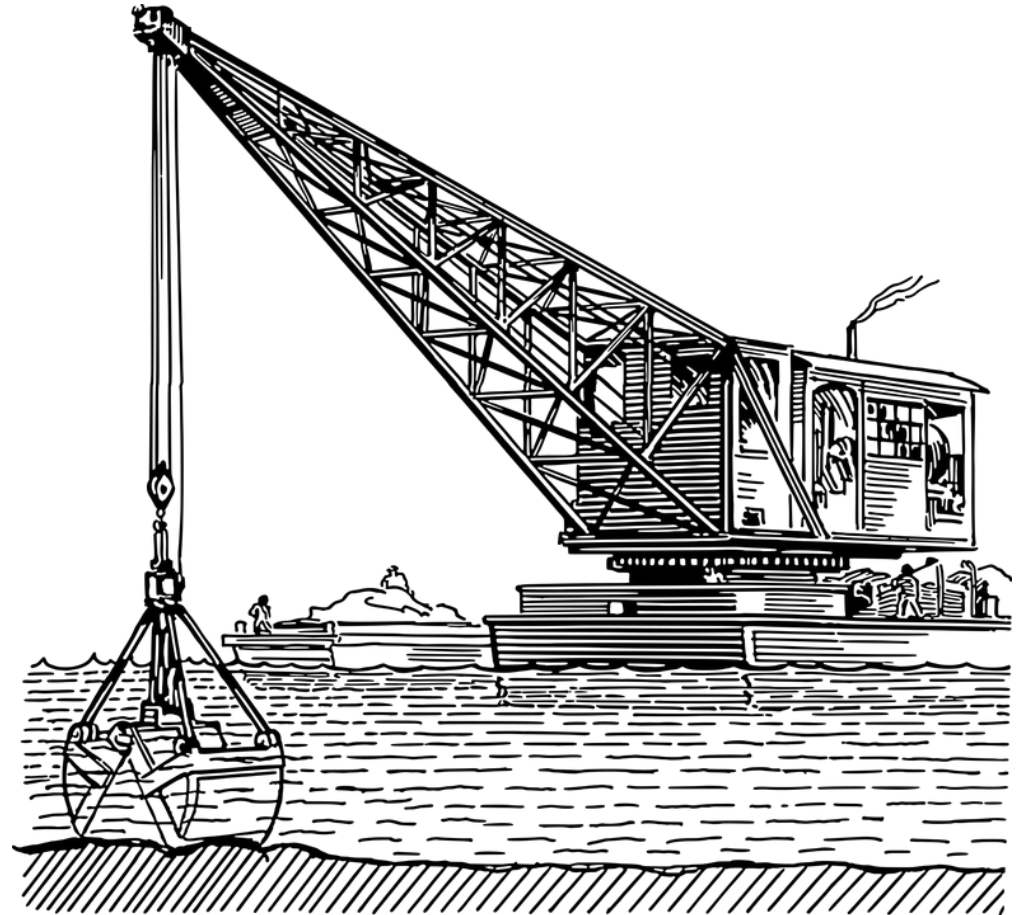
Frågor och funderingar kopplade till muddring och hantering av muddermassor

Ann Lundahl, länsjurist Länsstyrelsen Västra Götalands län

Dagens punkter:

- Underhållsmuddring – lite om skillnaden mellan underhållsmuddring/rensning och "ny" muddring
- Vilken typ av prövning behövs för den efterkommande hanteringen av muddermassorna?
- Vem blir tillsynsmyndighet för hantering av muddermassor?

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Underhållsmuddring/rensning

Vad är skillnaden mellan "underhållsmuddring" (rensning) och en helt ny muddring?

Ny muddring

- Tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 3, 9 och 9 a §§ MB + 19 § förordning vattenverksamhet
- Muddringen skapar en ny vattenanläggning

Underhåll av befintlig vattenanläggning

- 24 kap. 1 § tredje stycket MB, rätt att bibehålla tillståndsgiven vattenanläggningen
- 11 kap. 17 § MB, ställer krav på ägaren av en vattenanläggning ska underhålla anläggning
- 2 kap. 5 § restvattenlagen, ger rådighet att utföra rensningar
- 11 kap. 15 § MB, tillstånd behövs inte för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge. En anmälan krävs dock om rensning kan påverka fisket (fisken)
- *"Muddring för att bibehålla ett tillståndsgivet djup är rensning, en form av underhåll, som därmed inte kräver tillstånd enligt 11 kap. MB" se HaV:s vägledning om muddring och hantering av muddermassor*

Hur kan man veta att det handlar om en icke-tillståndspliktig underhållsmuddring?

- Anläggningar utan tillstånd – rätt att rensa så länge inte nytt naturtillstånd inträtt. Får inte heller påverka helt opåverkad botten.
- Verksamheter som har tillstånd och däri har en angivet djup – alltid rätt att rensa för att nå föreskriven bottenhöjd så länge tillståndet fortfarande gäller. Om verksamheten övergiven och tillståndet har förfallit krävs nytt tillstånd/anmälan (se rättsfall MÖD 2007:32)
- VU har bevisbördan för att visa att det handlar om underhållsmuddring som faller in under 11 kap. 15 § MB

Vilka uppgifter kan man kräva in i en anmälan om underhållsmuddring (rensning)?

- 11 kap. 15 § MB, anger att anmälan ska ges in om rensningen kan påverka fisket (fisken)
- 26 kap. 21 § MB + 23 § förvaltningslagen reglerar vilka uppgifter som kan begäras in vid denna typ av anmälan
- Vid återkommande underhållsmuddringar kan det i vissa fall räcka med att uppdatera uppgifter om ex. sedimentinnehåll och omgivningens känslighet till dagens förhållanden

Kan man avsluta en anmälan om underhållsmuddring på samma sätt som en anmälan om vanlig muddring?

- Vanligt anmälningsärende om muddring – se 23 § FVV. Antingen godkännande av muddringen med eller utan försiktighetsmått, förbud eller föreläggande att ansöka om tillstånd
- Anmälan om underhållsmuddring enligt 11 kap. 15 § MB – bara försiktighetsmått till skydd för fisket (fisken). Tveksamt om en underhållsmuddring av en tillståndsgiven anläggning kan förbjudas eller om man kan föreläggas att söka tillstånd för underhållsmuddringen

Slutsatser:

- Om tidigare tillstånd saknas kan det oftast vara svårt att bedöma om det rör sig om en underhållsmuddring enligt 11 kap. 15 § MB eller ej, eftersom man inte vet exakt var den opåverkade botten ligger
- Det är VU som ska visa att 11 kap. 15 § MB är tillämplig. Om VU ej kunnat visa detta så hanteras muddringen som vanligt dvs. den blir antingen tillståndspliktig eller anmälningspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 eller 9 a §§ MB
- Om VU däremot kan visa att det handlar om icke tillståndspliktig underhållsmuddring så är möjligheterna att agera som TSM begränsade

Var kan jag läsa mer om underhålls- muddring/rensning?

- HaV:s vägledning 2018:19 "Muddring och hantering av muddermassor", 6 kap. *Underhåll av vattenanläggningar*
- NVs handbok 2008:5 "Vattenverksamhet", 4.4.3 *Rensning*
- Rättsfall:
 - MÖD 2008-10-06 M 857-08
 - MÖD 2007-10-22 M 936-07 (MÖD 2007:32)
 - MÖD 2010-07-02 M 8506-09

Hantering av uppkomna muddermassor

Vad gäller för hantering av muddermassor efter att muddring skett?

De muddermassor som tas upp ur vattnet behöver tas om hand antingen genom:

- Materialåtervinning, eller
- Kvittblivning

Innan muddermassorna tas omhand slutligt kan de även behöva avvattnas.

Anmälnings- eller tillståndsplikt för hantering av avfall regleras i 29 kap. Miljöprövningsförordningen (MPF).

Hanteringen kan också behöva prövas mot andra kapitel i MB ex. 7 kap. MB

Användning av avfall för anläggningsändamål

29 kap. 34-35 §§ MPF

- Hantering av muddermassor för anläggningsändamål är miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB. Om det är tillstånds- eller anmälningspliktigt enligt 29 kap. MPF beror på om föroreningsrisken är ringa eller ej, se mer om denna definition i NV:s handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten" 2010:1
- Om anläggningen innebär en utfyllnad i vattenområde är det även frågan om vattenverksamhet enligt 11 kap. MB
- Kan också beröra strandskyddsreglerna, 7 kap. MB, ofta lämpligt att ta frågan om strandskyddsdispens tillsammans med handläggning av vattenärende

Avvattning – 29 kap. 39 § samt 69, 71 eller 72 §§ MPF

Avvattning kan vara antingen anmälningspliktigt eller tillståndspliktigt beroende på hur stor mängd avfall som ska avvattnas:

- Om mängden avfall som ska behandlas är högst 2 000 ton per år är avvattningen anmälningspliktig, oavsett om det är icke-farligt eller farligt avfall som ska avvattnas, se 29 kap. 39 § MPF

- Om mängden avfall som ska behandlas överstiger 2 000 ton per år är avvattningen tillståndspliktig, antingen som B- eller A-verksamhet beroende på hur stor mängd avfall som ska behandlas och om avfallet är farligt eller ej, se 29 kap. 69, 71 eller 72 §§ MPF

Deponering - på land längs små sund, kanaler eller vattenvägar som massorna har muddrats från 29 kap. 18-19 §§ MPF

- Deponering (uppläggning) av muddermassor på land i anslutning till det vattenområde som muddringen skett i är antingen anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet
- Tillståndsplikt gäller enligt 29 kap. 18 § MPF om mängden massor är mer än 1 000 ton eller föroreningsrisken inte är ringa
- Anmälningsplikt gäller enligt 29 kap. 19 § MPF om mängden massor är max 1 000 ton och föroreningsrisken endast är ringa
- Om massorna används eller läggs upp inom ett strandskyddat område krävs vanligtvis även dispens från strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. MB

Forts. Deponering på land längs sund osv

- "föroreningsrisk endast är ringa" – se NVs vägledning "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten" 2010:1
- "små sund, kanaler och vattenvägar"
 - Sund = relativt smalt farvatten mellan två landområden, antingen inom en sjö eller ett hav
 - Kanal = anlagd farled, vanligen för sjöfart eller för vattenavledning, dräneringskanal,
 - Vattenvägar = kan finnas både i hav och sjö, om de är i sjö eller kustområden kallas de ofta "inre vattenvägar"

Deponering på deponi - 29 kap. 20-26 §§ MPF

- Deponering av muddermassor som sker på annan plats än i anslutning till det vattenområde som massorna har muddrats ifrån kräver alltid tillstånd
- Tillståndsplikten regleras i 29 kap. 20-26 §§ MPF och här framgår också vilka koder som gäller för olika typer av deponier
- Deponeringsförordningen reglerar vilken typ av avfall som får deponeras och hur deponier ska utformas

Tillfällig lagring - 29 kap. 48-51 §§ MPF

- 29 kap. 48-51 §§ MPF kan vara tillämplig under förutsättning att avfallet (muddermassorna) lagras längst ett år innan det bortskaffas respektive tre år innan det återvinns
- Tidsgränserna för hur länge ett avfall kan lagras innan det klassas som deponering framgår av 15 kap. 5 a § miljöbalken

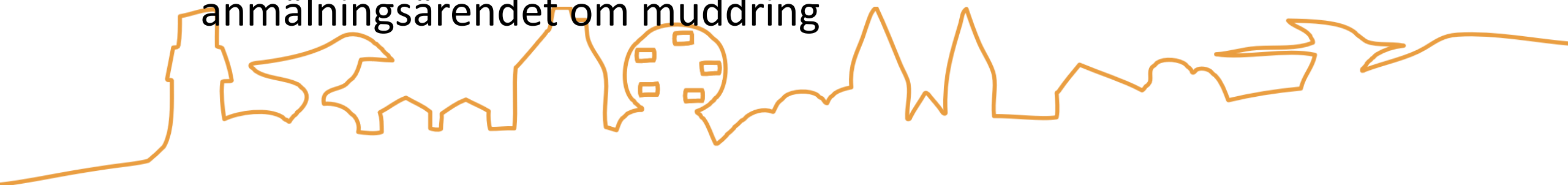
Dumpning – 15 kap. 27 och 29 §§ MB

- Dumpning är egentligen förbjudet men man kan få dispens från detta förbud om dumpning kan ske utan olägenhet för människors hälsa och miljön, se 15 kap. 27 och 29 §§ MB

Prövning av dumpningsdispens

- Dumpningsdispens prövas av Länsstyrelsen inom det län dumpningsplatsen befinner sig eller av HaV om dumpningsplatsen finns inom Sveriges ekonomiska zon
- Om både dumpning och muddring hanteras på Länsstyrelsen är det oftast lämpligt att prövningen av om dumpningsdispens kan medges eller ej samordnas med handläggningen av anmälningsärendet om muddring

19 kap. 3 § MB - en möjlighet för Länsstyrelsen att ta till sig anmälningssärenden från kommunen

- Anmälan om avvattning under 2 000 ton eller deponering på land av max 1000 ton muddermassor i anslutning till den vattenväg massorna kommer ifrån ska normalt sett ges in till kommunen (26 kap. 3 § MB och 22 § FMH)
- 19 kap. 3 § MB ger Länsstyrelsen en möjlighet att i anmälningssärenden enligt 11 kap. 9 a § MB ta till sig ett anmälningssärende från kommunen med samma sökande och som avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra
- I vissa fall kan det vara lämpligt att frågor om avvattning eller deponering av muddermassor hanteras tillsammans med anmälning av muddring enligt 11 kap. 9 a § MB

Var kan jag läsa mer om hantering av muddermassor?

- HaV:s vägledning 2018:19 "Muddring och hantering av muddermassor", 1.3-1.5.4 samt 5 kap.
- NVs handbok 2008:5 "Vattenverksamhet", 4.3.6 *Anmälan*
- NVs handbok "Återvinning av avfall i anläggningsarbeten" 2010:1
- NV:s vägledning om 29 kap MPF

Vem blir tillsynsmyndighet för hanteringen av muddermassorna?

Vem blir tillsynsmyndighet över den efterföljande hanteringen av muddermassorna?

- Dumpning:
 - Länsstyrelsen är TSM för dumpning från fartyg och flygplan, se 2 kap. 28 § Miljötillsynsförordningen (MTF)
 - Kommunen är TSM för avfall som dumpas från land, se 26 kap. 3 § 3 st miljöbalken
- Deponering/avvattning på land:
 - Länsstyrelsen är TSM för tillståndspliktig deponering/avvattning, se 2 kap. 29 § MTF
 - Kommunen är TSM för anmälningspliktig uppläggning av muddermassor/avvattning, se 26 kap. 3 § 3 st miljöbalken

Länsstyrelsen är TSM för hantering av avfall från vattenverksamheter - kan leda till delat tillsynsansvar

- 2 kap. 29 § 2 p MTF - Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenverksamheter
- 2 kap. 30 § 3 p MTF - Om Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet över en verksamhet som anges i 29 § 2 p ska Länsstyrelsen också ansvara för tillsynen över verksamheten när det gäller avfall och farligt avfall
- 2 kap. 2 § MTF - Om två eller flera myndigheter har tillsynsansvaret för ett tillsynsobjekt, får myndigheterna komma överens om hur ansvaret ska fördelas

Var kan jag läsa mer om tillsyn av hantering av muddermassor?

- HaV:s vägledning 2018:19 "Muddring och hantering av muddermassor", 8.1 *Tillsynsmyndigheter*

Länsstyrelsen
Västra Götaland